

ZGODNJA

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega mesca na celi polt, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XVIII.

V Ljubljani 20. prosenca 1865.

List 3.

Spomniki s potovanja v Rim.

Spisuje Dr. Janez Zlatoust Pogačar.

4. Slovesno zveličevanje Petra Kanizija.

Po navadnem govoru rimske kongregacije svetih obredov se razločujejo štiri verste med ti-timi izvoljenimi, katerim katoliško ljudstvo nebesko čast v večni zvezi z Bogom pripisuje in svoje čiščenje z notranjim djanjem serca ali z vnanjim djanjem očitne službe skazuje. 1. Kteri so v duhu svetosti umerli, ali kteri so po ljudskem mnenju keršanske čednosti v viteški meri doprinasali in s čudežnimi močmi bili obdarovani, se imenujejo služabniki božji. 2. Ako sodnja nalasé v to postavljena od škofijstva, pri katerem se kdo za vpeljavo zveličevavne obravnave poganja, po pravilnem sodnijskem načinu razsodi, da je o keršanskem vedenju kakoga umerlega človeka res tako mnenje med ljudstvom, in potem rimski apostolski Sedež z ozirom na preiskavo škofijske sodnije sklene, da naj kongregacija svetih obredov redovno pravdo za zveličevanje napravi, se služabnik božji imenuje častitljiv. 3. Ko je v kongregaciji svetih obredov po redovni sodnijski obravnavi veljavno skazano, da so izverstne keršanske čednosti, ki jih ljudstvo služabniku božjemu pripisuje, ne le zaresne, ampak tudi v viteškem duhu doprinasane, in da so čudežne dela, s kterimi je njegov spomin zaznamovan in povečevan, pravi čudeži, — sveti Oče izrečejo, da se on smé izvoljenim prijateljom božjim v nebesih prištevati, očitno kakor izvoljenec božji na pomoč klicati in z vnanjimi posebnimi znamenji častiti. Na to se služabnik Božji zove zveličan. 4. Ako pozneje sveti Oče določivno razsodijo in slovesno oznanijo, da naj se zveličani služabnik Božji po vesoljni cerkvi nebesčanom prištevata ter z notranjim in vnanjim čiščenjem kakor prijatelj božji počastuje, se mu po šegi cerkvene govoritve pravi svetnik.

Med zveličanim in svetnikom je ta razloček, da je čiščenje zveličanca memo svetnika v oziru kraja in v oziru mere čiščenja bolj omejeno. Tako je čiščenje zveličanih le v nekterih krajih, v posameznih deželah, škofijah ali redovnih duštvih in le v tistih rečeh pripušeno, v kterih je posebej dovoljeno. Brez posebnega papeževega privoljenja, postavim, se njih podobe v cerkvah ne smejo izpostavljati, ali če je tako izpostavljanje dovoljeno, se ne smejo izpostavljati nad altarji. Ako je dovoljeno, njim v čast altarje napravljati, iz tega ne sledi samo po sebi, da bi se smeje njim v čast molitvine ure (brevir) ali sveta maša opravljati. Njihove imena se smeje le v koledarjih tistih redov ali društev vverstiti, kterim je sploh njih čiščenje z opravljanjem sv. maše in molitvinih ur dovoljeno itd. Po današnjem šegi rimskega opravilstva se svetnikovanje ne godi brez poprejšnjega zveličevanja, in da se pravda zastraan svetni-

kovanja povzame, se morata po zveličevanju na priprošujo izvoljenca božjega nar manj še dva čudeža zgoditi.

O zveličevanju se, kakor je bilo že zgoraj rečeno, preiskuje, ali se bile keršanske čednosti častitliverga služabnika božjega zares v viteškem duhu opravljane, t. j., na nenavadno visoko stopnjo popolnosti povzdigujeane. Nar lože se taka reč dožene do zazelene gotovosti spoznanja, ako še osebe živé, ki so z lastnimi očmi gledale njegovo vedenje, in torej živo spričevanje od viteške kreposti keršanskih čednost dajati zamorejo. Te žive pričbe so nar tehtniše in nar velavniše dokaze, in da se pri takih dokazah pravda srečno izide v zveličevanje, je zadosti, ako jih le dva čudeža poterujeta. Težavnije je dokazovanje, ce noben človek več ne živi, ki bi po lastnem videzu pričati zamogel, kar se zgodi, ako se še le kakih sto ali več let po smerti služabnika božjega pravda za njegovo zveličevanje vravnava. Tu se je treba opirati na navadne zgodovinske dokaze, na stare pisma, dnevnike, spominke itd. Ker pa takšne dokaze živih prič nikakor ne odvagajo, se pričakuje, da Bog sam svojemu služabniku obitniše spričevanje daje, da on sam govori s čudeži. O takem primerljeju se terja, da se štirje čudeži skazejo. Kmalu po smerti Petra Kanizija so se sicer nekteri škofje in knezi obrnili do svetega apostolskega Sedeža zastraan njegovega zveličevanja. Pa več ko sto let je preteklo, preden se je jela dotična pravda snovati. Zatorej razloča kongregacije svetih obredov od 17. aprila 1864, ki restičnost Petrovih čudežev določuje, štiri čudeže našteje. S poterjenjem teh štirih čudežev je bila prav za prav pravda za zveličevanje Petra Kanizija dognana. Sledilo je sicer še zbiralo kardinalov, ki se imenuje „de tuto“ „za zanesljivost“, ker se tu predloži vprašanje, ali se smé zanesljivo, brez skerbi služabnik božji za zveličanega spoznati. Ta obravnava je pa le bolj videzna (formalna) in ni najti izgleda, da bi se bilo kdaj na to vprašanje odrekavno odgovorilo, ali da bi se bili o tej priložnosti kaki novi ugovori vzdigovali. V pravdi Petra Kanizija je bilo to vprašanje zbranim kardinalom vpričo svetega Očeta 14. junija 1864 predloženo in poterdvno rešeno. Dotično razločbo so sveti Oče v god sv. Janeza Kerstnika v lateranski veliki cerkvi poterdili in očitno slovesnost zveličevanja na nedeljo 20. nov. postavili.

Ker je bil zveličani Peter Kanizi od Jezusove družbe, je mogla jezuitom posebna skerb biti, za slovesnost zveličevanja vse potrebno pripraviti. Došli so jim v ta namen kakor tudi v pospeševanje pravde znatni darovi iz Nemškega. Sej Nemce posebno tiče to povzdigujeanje služabnika božjega v svetlo čast, ki se nebesčanom na zemlji skazuje. Rojen je bil namreč 8. maja 1521, tedaj ravno tisto leto, ko je Ignaci Lojolanski ranjen bil pri obsedi Pampelone, v mestu Nimvegnu v Gelderuskim vojvodini, ki se je takrat k spodnji ali nizki Nemčiji prištevata, zraj pa k

Holandii spada. Nemčija je bila tudi posebno široko polje njegove goreče delavnosti apostolske. S pravičnim zavzetjem beremo, koliko se je trudil, kakor pridigar, kakor spovednik, kakor učenik bogoslovja, kakor svetovavec cesarjev, kakor vdeleževavec trienskega zbora. Slavne mesta, Dunaj, Ingolstadt, Augsburg, Regensburg, Worms, Innsbruck in druge so priče njegove neugasljive gorečnosti za hišo božjo in za zatrenje krivoverstev. Kakor pisavec je s svojim skorej v vse jezike prestavljenim katekizmom deleč okrog ljudi vsake starosti, in zlasti tistih krajev, ki jih je nemško krivoverstvo zelo raztergalo, podučeval in v edinopravi katoliški veri poterdoval. Spodobilo se je tedaj, da se je posebno Nemčija s svojimi darovi za doveršene zveličevavne pravde in za praznovanje 20. novembra pred drugimi poveličanja služabnika božjega vdeležila, in o slovesnosti omenjenega dneva po svojih zastopnikih na častitem mestu sedela. General jezuitov je bil torej posebej povabil v Rimu pričujočega bavarskega kralja, starega Ludovika, in avstrijskega poslanca, prevzv. bar. Bacha, da naj s svojo pričujočnostjo o obhajanju zveličevanja Nemčijo in Avstrijo zastopati blagovolita. Avstrijska okrajina jezuitov je v ta namen tudi P. Rinn-a v Rim poslala, in mladenči germanskega kolegija so ravno v tem oziru dostojen prostor dobili.

Slovesnost zveličevanja se navadno obhaja v velikanski cerkvi sv. Petra, namreč v prostornem in visokem prezbiteriju pred velikim altarjem, kateremu je bil tudi prigraden prostor pod kuplo do altarja spoznavanja. Obsega s to ograjo podaljšanega prezbiterija je bila odločena za tiste tisuče gostov, kateri so bili s posebnimi vstopnimi listi obdarjeni. Več dni pred 20. novembrom je bilo marljivo pripravljano. Postavljali so v prezbiteriju odre za znamenite goste in pevce, ter prepregali loke in stene z napravami za razsvetljenje. Sredina stranskih sten je bila pokrita z obširnima slikama, katerih vsaka je postavljala pred oči en čudež ozdravljenja, ki ga je bil milostivi in vsegamogočni Bog na priprošnjo zveličanega Kanizija storil. Od zunaj cerkve je nad vhodom podoba zveličanega Kanizija v nebeškem svitu z raznimi napisi vernemu ljudstvu pomen slovesnosti oznanovala. V lopi nad velikimi vratmi je lična slika s primernimi napisi pričala obiskovavcem, da je bil zveličani Peter zmagovit branitelj katoliške vere zoper tačasne krivoverce, da je bil zares „*malleus haereticorum*“, kladvo za krivoverce; zakaj kaže ga stoječega nasproti Lutrovemu pajdašu Melanhtonu, s katerim se v učenem razgovoru vpričo znajdenih in imenitnih sodnikov junaško bori za resnico katoliško ter s tehtnostjo svoje prepričavne besede zdrobi v prah puhle ugovore nasprotnikove.

V nedeljo, 20. novembra, do desete ure so bile vse brezštevilne lučice prižgane. Prešinjiv pogled! Od tal do oboka vse stene v svetlobi, visoko v sredi lustru plavajoči; vse svetila so bile po nar boljšem okusu razstavljene. Mislite si silo visoki lok, ki mejí kuplo od prezbiterija. Kakor so včasih Alojzijanci v praznik svetega Alojzija za kapelo spleтали venec iz zelenjave in raznobarnih cvetlic, in ga obešali ob loku pred prezbiterijem, da so na vsakem kraju dolgi konci viseli blizo tal, tako je tudi uni neskončno več in širji lok v Šenpetru bil preprežen z vencem enake oblike, toda ne spleten iz zelenjave in cvetja venljivih rastlik, temuč sestavljen iz mnogobarvno-leskečih svetil (lustrov); na vsakem kraju je dvojin svetilen (lustrov) trak visel blizo tal. Na velikem altarju je bila svečava tako razdeljena, da je kazala podobo velikanske monštrance; spodej stalo primerno, zgorej trije sosredopični (koncentrische) krogi, v nar manjšem notranjem krogu malana podoba zveličanega Petra Kanizija, zdaj še zakrita.

Proti deseti uri so bili vsi prostori v zgorej omenjeni ograji z ljudmi vsakorsnega stanu gosto napolnjeni, vsi odri zastavljeni s plemenitimi osebami; na odru bliz altarja sta se prikazala visoka zastopnika Nemčije in Avstrije s

svojim spremstvom in z drugimi velikaši. Potem se začne snidati duhovšina v praznični službeni opravi, korarji šenpeterske cerkve s svojimi vikarji in veliki mašnik (archipresbyter) te cerkve, kardinal Patrici; za njimi vsi kardinali iz kongregacije svetih obredov s svetovavci in tajniki, nazadnje s svojim spremstvom v škofovski opravi *monsignor* Belgrado, carigraški patriarh, za veliko mašo pripravljen. Je pač veličastno, viditi zbranih v bolj stisnjem kraju toliko belih hermelinov, toliko violinih in škerlatnih široko-in dolgorepatih oblačil, toliko dragocenost bliščeh se v mašni opravi. Ko so vsi odmenjene mesta zasedli, se vzdigne jezuit P. Boerio kakor *postulator*, to je, kakor tisti, ki se za zveličevanje poganja, in se bliža s P. generalom kardinal-predniku (prefektu) kongregacije svetih obredov ter prosi, da bi se smela razločba zveličevanja (*decretum beatificationis*) razglasiti. Kardinal prednik ga zaverne do velikega mašnika šenpeterske cerkve, do kardinala Patricija. Precej ko le-tá v prošnjo privoli, tajnik z močnim glasom bere razločbo v latinskem jeziku. Po končanem branju patriarh Belgrado zapoje zahvalno pesem *Te Deum*, in pri tej priči pade zagrinjalo s podobe zveličanega, veselo zvoné zvonovi, veličastno gromé topovi v angelskem gradu, in serca pričujočih navdušeno odmevajo godbine in pevske glasove. Ko vtihne zahvalna pesem, poje patriarh molitev od novega zveličanega in potem njemu v čast veliko mašo spremljano na koru z umetalnim, globoko v serce segajočim petjem, za kakoršno so italijanske gerla prečudno obdarovane. Z veliko mašo od zveličanega Kanizija je bila dopoldanja slovesnost končana.

Popoldne ob treh je bil spet, kakor pri dopoldanjem opravi, ves prezbiteri razsvetljen, in ljudstvo je vrelo iz vsega mesta v Šempeter. Tu pridejo z velikim spremstvom svojih dvornikov in visokih prelatov tudi sveti Oče v cerkev molit pred podobo zveličanega. Lavzanski škof Marilley, v čigar škofijo spada friburški kanton, mesto 17letne delavnosti Petra Kanizija, je bil tudi pričujoč v Rimu kakor zastopnik Friburžanov. Z jezuitskem P. generalom, kateremu se je vidilo na razsvetljenem obrazu, da se mu serce veselja taja, se škof Marilley približa papežu, ter z ginjenim srcem in mehkim glasom nektare besede zahvale govori, katerim sveti Oče z navadno ljubeznjivostjo kratko odgovarjajo. Potem so se podale svetemu Očetu o taki priložnosti navadne darila, namreč nekaj blaženih ostankov sv. Petra Kanizija, njegov življenjepis v veliki obliki nalašč v ta namen natisnjen, njegova podoba v bakrorezu in velik cvetlični zvezek. Sv. Oče so v zaumenje, da darila sprejeti blagovolijo, svojo roko nanje pokladali, dvoren hišnik pa jih je sprejemal in na stran pokladal. Po opravljeni kratki tihi molitvi so se sv. Oče z obilnim spremstvom spet v svoje vaticansko poslopje vernili.

Velike trume vernega ljudstva so vse popoldne obširne prostorije šenpeterske cerkve polnile. Proti večeru se je pripeljalo tje mestno starašinstvo v praznični opravi (v veliki gali) in znatno število rimskih knezov in boljarov. Da je bilo pervenstvo veselja ta dan jezuitom odločeno in so njih serca v radosti se topile, se lahko umé. Kakó bi jim bilo mogoče o taki svetičnosti svojega duhovnega očeta Ignacija pozabiti? Sej je bil zveličani Peter Kanizi njegov pervorojeni sin iz Nemčije. Po pravici očetu gre znamenit delež časti o poveličanju sina. Zatorej je bila marmorna podoba Ignacijeva, ktera, kakor podobe drugih redovskih ustanovnikov, svoj prostor v votlini mogočnega stebra šenpeterske cerkve ima, lepo razsvetljena.

Prav milo je večerno solnce zlivalo svoje žarke na svetle verhe večnega Rima ta praznični dan, v katerem je iz marsikterega serca kadilo vroče zahvale puhtelo proti nebu. Strenimo se mi vsi s temi blagimi serci ter spolnimo besede vabilnega napisa: „*Adeste cives advenaeeque; Petrum Canisium e Soc. J. primum eorum, qui Concilio magno Tridenti interfue-*

runt. Coelitus Beatorum honoribus auctum ex auctoritate Pii IX. Pont. Max. gratulamini.“ — „Pridite mestnjani in tujci; da je Peter Kanizi iz družbe Jezusove, prvi zmed njih, ki so se velikega trienškega zbora vdeleževali, v čast zveličanih nebeščanov po oblasti papeža Pija IX povišan, se zahvalujte“.

Pismo sv. Očeta Pija IX.

(Dalje.)

Ne zadovoljni s tem, da bi odpravili vero iz očitne družbe, jo hočejo iztergati tudi iz deržin. Zakaj ko učijo silo škodljivo zmotu komunizma*) in socializma, terdijo, „...da domača družba ali deržina podlaga svojega obstoja izpeljuje le samo iz deržavljanskega prava; in da torej le samo iz deržavljanske postave izvirajo ter so na nji zastavljene pravice vsih očetov čez otroke, in zlasti njih nauk in odreja“**. S temi brezbožnimi menitvami in kovarstvi ti goljufni ljudje zlasti na to mérijo, da bi se zveličavni uk in moč katoliške Cerkve popolnoma pregnala od učitve in odreja mladosti, in da bi se mehke in gibljive serca mladenčev z vsakterimi pogubnimi zmotami nesrečno okužile in spačile. Zares, vsi tisti, ki se pertijo Cerkev in deržavo begati, pravi družbinski red razdreti, in zatirati vse pravice — božje in človeške, kakor smo že rekli, se na vso moč pehajo, zlasti neskušeno mladino prekaniti in spačiti, in pa vse svoje upanje v spačenje mladosti same stavijo. Torej nikoli ne jenjajo, kakor koli hudobno morejo, obojnega (samostanskega in svetnega) duhovstva nadlegovati, akoravno je duhovstvo toliko dobrega storilo keršanskemu, deržavljanskemu in učenostnemu občinstvu, kar neoveržljivi zgodovinski spominki svetlo dokazujejo. Ravno temu duhovstvu podtikujejo, „...da je neprijazno pravemu in koristnemu napredku v vedi in oliki, in da se torej mora (duhovstvo) izločiti od uka in izreje mladosti.“**

Drugi pogrévajo spačene in tolikrat obsojene izreke novarjev, in si prederzujejo z znamenito nesramnostjo naj višji oblast sv. Cerkve in sv. Sedeža, ktera ji je izročena od Gospoda Jezusa Kristusa, devati pod sodbo posvetne oblasti, in tajiti vse pravice le-té Cerkve in Sedeža v oziru na reči, ki zadevajo zunanji red. Zakaj oni se ne sramujejo terditi: „...da postave Cerkvine le takrat vest vézejo, ako jih posvetna oblast oznani; da pisma in določila rimskih papežev, ktere vero in Cerkev zadevajo, morajo poterjenje, dopušenje ali saj dovoljenje posvetne oblasti imeti; da politiške vstanovitve**), s kterimi so skrivne družbe preklicane, naj se že prisega za molčljivost tirja ali ne tirja, in (preklicani) njih družniki in pospeševavci, nimajo nikakoršne moči po tistih deželah zemlje, kjer svetna vlada terpi te družbe; da izobčitev trienškega zbora in rimskih papežev zoper napadavce in roparje pravice in po-

sestev Cerkvinih je zastavljeno na to, ker se duhovni red s svetnim in politiškim redom edino le zavoljo posvetnega prida blodi; da Cerkev ne sme nič vstanoviti, kar bi vest vernikov vezalo v kaj takem, kar se ozira na rabo časnih reči; da nima Cerkev pravice prelomovavcev svojih postav s časnimi kaznimi strahovati; da je sv. bogoslovju in načelom očitnega prava primerno, ako si lastino posestev, ki jih imajo cerkve, duhovne družbe in drugi sveti kraji, posvetna vlada sebi prilasti in zase vzame“.

In ni jih sram, očitno in pred vsimi spoznavati se k krivoverskemu reku in načelu, iz kterega toliko spačenih menitev in zmotnjav izpeljujejo. Pravijo namreč, „...da oblast sv. Cerkve ni vsled božje pravice ločena in neodvisna od posvetne oblasti, in da to ločenje in samosvojnost se ne more terditi, da bi Cerkev bistvenih pravice svetne oblasti ne napadala in ne grabila.“** Pa tudi ne moremo zamolčati prederznosti tistih, ki se ne deržijo zdravega nauka in terdijo: „...da brez greha in brez kake zgube katoliškega spoznavanja se zamore priterjenje in pokoršina odreči tistim sodbam in določilom apostolj-kega Sedeža, kterih obség ne zadeva splošnjega prida Cerkve, njenih pravice in reda (discipline)“**. Ni ga, da bi čisto in jasno ne vidil in ne spoznal, kako močno je to terjenje nasproti katoliški resnici od polne moči, ktero je od Boga podeljena rimskemu papežu, da naj pase, ravna in vlada vesoljno Cerkev. (Dalje nast.)

Beseda o kerstnih imenih.

Spisal P. Hitzinger.

V prvih časih svete keršanske cerkve, ko so se večidel odraseni kerševali, je vsak keršence ohranil ime, ktero je iz svojega doma prinesel; tako na pr. sv. Ambrož, sv. Avguštin se imata tisti imeni, ki sta j imela pred Kristom. Časoma pa je prišlo v navado, da se je keršencu pri svetem oblišanju ime spremenilo, ravno tako, kakor je Kristus Simona o sprejemi za učenca imenoval Petra, ali Savel se spremenil v Pavla. Iz perva so imena se jemala od raznih strani; nektere na pr. od časa svetega kersta, Natal po rojstvu, Epifani po razglašenju, Paškali po vstajenju Gospodovem; nektere od keršanskih čednost, Pij od pobožnosti, Inocenci od nedolžnosti, Feliks od prave sreče, Viktor od stanovitne zmage, Fida in Karita od vere in ljubezni, Zofija od modrosti. Ko se je število svetih mučencev in spoznovavcev namnožilo, so se bolj in bolj začele voliti imena znanih svetnikov. Tako piše že sv. Janez Zlatoust: „Mi pač ne dajajmo imén od dedov ali prededov ali družih po rodu slavihtih ljudi, ampak od svetih mož, ki so se s čednostmi svetili, in so po obilni veri pri Bogu veljavo imeli.“ (hom. 21. in Genesisin). Pred drugimi so se izbirale imena aposteljnov in družih svetih oseb iz sv. pisma nove zaveze, kmalo pa so prišle tudi imena svetih mučencev na versto, kakor se kaže iz znanih cerkvenih zgodovinarjev Evzebija in Teodoret. (Evzeb. hist. eccl. I. 7. c. 25. — Theodoret. de cur. graec. affect. I. 8.).

Drugač je bilo pri kerstu keršanskih otrok. Tukaj je že iz perva prišlo v navado, jim dajati imena se le pri svetem oblišanju, ravno tako, kakor se je pri Izraelcih otrokom dajalo ime pri obrezovanju. In tedaj je pri tistih že pred obveljalo, kar je bilo spredaj povedano iz govora sv. Janeza Zlatousta, da namreč se tistim niso izbirale imena očetov ali dedov, ampak imena svetih mož in žen. Že celo stara cerkvena postava se glasi: „Verniki naj svojim otrokom ne prikladajo imén nevernikov; ampak prikladajo naj se jim pri kerstu imena kristjanov poleg svetega pisma.“ (Canon arab. 30.).

Sedanjo cerkveno postavo zastran kerstnih imén naznanuje rimski ritual tako-le: „Ker se tistim, ki se keršujejo, ime priklada kakor takim, ki se imajo v Božje otroke v Kristusu preroditi, in v njegovo vojaštvo zapisati:

*) Komunizem je nauk, da je vse delo, kakor tudi vse posestvo in premoženje vsih skupej, in po svoji djanski strani tako delec zabrede, da naj bi se vse imetje posestnikov poropalo in razdelilo. Da je taka zmeta zoper sv. vero, ki uči: „ne kradi!“ in zoper vsako trezno pamet, to je slehernemu očitno. Socializem je v bistvu ravno to, prizadevanje, da bi se vse podlage družbinskega reda v pomenu komunizma prekucenile. Kolikor manj se skerbi za pravo odreja ljudstva na verski podlagi in za njegov telesni blagor s pospeševanjem narodnega blagostanja, toliko večji je nevarnost za občinsko varnost. Soderga in derhal brez vere in brez poštenega dela se množi, zaviduje premoženje tistim, ki si ga s potom v obrazu pridobivajo, nasilstvo in rop lahko nastopi in vse gre križem. Nekeršansko, rogovilsko in hudobno tiskarstvo, kakoršnega je toliko sedanje dni, je prvi pospeševavec komunizma in socializma, ker vero zatira in vsak dan ljudstvo spriduje in pači.

Vr.

**) Klemenca III „In eminenti“, Benedikta XIV „Providas Romanorum“, Pija III „Ecclesiam“, Leona XII Quo graviora“.

tedaj naj skerbi duhovni pastir, da se ne prikladajo imena napčne, izmišljene, smešne po praznem neverstvu ali po hudobnem človeštvu posnete, ampak imena svetnikov, da se verniki po njihovih zgledih k pobožnemu življenju spodbujajo, in po njihovih priprošnjah si brambo dobivajo. Enako seglasi tudi rimski katekizem, ki je bil na svetlo dan po povelji Pija V papeža in po volji tridentinskega zbora; in po tistem je vprašanje za izbiro kerstnih imen vzeto tudi v druge katekizme.

Iz tukaj postavljenih besed je jasno, da katoliška cerkev le sploh na znanje daje svojo voljo, kakošne imena naj se keršencem dajejo pri svetem kerstu, da pa na dalje puša starešem na prosto, katero imé jim je bolj ljubo za njih otroke. Vender nekatere posebne vodila se izhajajo same po sebi iz pristavka, „da se verniki po zgledih svetnikov k pobožnemu življenju spodbujajo.“

Pred drugim je očitno, da za moške se naj bolj primerjajo imena svetnikov, in za ženske imena svetnic; na vsako stran je veliko imén na zbiru, da ni potreba križem segati. Samo presveto imé Jezus se za pobožnosti voljo in zastran nevarnosti kacega oskrunjenja ne priklada nobenemu človeku; le na Jutrovem se sliši v nekaterih sostavah, n. pr. Ebedjesú, služabnik Jezusov. Dalje se pri moštvu ne sega lahko na ženske imena, samo imé presvete Device Marije se v južnih straneh priklada tudi dečkom, tako n. pr. sv. Alfons „Marija“ Ligvorijan. Pa pri ženstvu se izbiranje imena mnogokrat obrača na moško stran, n. pr. Antonija, Alojzija, Franciška, Joana, Karolina, Pavlina, in to mnogokrat iz nevednosti, ker so svetnice tacih imén premalo znane; dasiravno se jih ne manjka. — Sv. Antonija, n. pr. je bila poleg rimskega martirologija mučenka v Nikomedii 4. marca, devica in mučenka v Afriki za cesarja Valerijana, 29. aprila; še druga sv. Antonija je bila mučenka za cesarja Marka Avrelija l. 177 s sv. Potinom škofom in mnogimi drugimi mučenci vred v Lijonu; druga mučenka zopet 12. aprila, druga devica in mučenka 4. junija. Sv. Franciška je znana pobožna vdova, ki je l. 1440 v Rimu umerla 9. marca. Sv. Joana Franciška Santalska, ki je bila s sv. Franciskom Salezijem vred začetnica nunskega reda Marije Device obiskovanja in je leta 1641 umerla 21. avgusta. Sv. Franciška Križanska (od svetega Križa), pobožna nuna v Kordovi na Španjskem, ki je l. 1600 umerla 22. novembra; in še nekatere druge manj znane. Sv. Joana je po evangelii razglašena pobožna žena Kuzatova, ki je hodila za Jezusom z drugimi pobožnimi ženami, in ga je podpirala s svojimi darovi (Luk. 8, 3), ter se obhaja 24. maja; druga je spredaj imenovana sv. Joana Franciška 21. avgusta; dalje sv. Joana Valezija, francoska kraljica, ki je l. 1505 umerla 4. febr., in še več družih manj znanih. Sv. Pavlina je bila poleg rimskega martirologija devica in mučenka v Rimu 6. junija, dalje mučenka za cesarja Valerijana v Rimu 2. decembra, in zopet mučenka v Rimu 31. decembra. (Dalje nast.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Vidili smo „Slovenca“ iz Celovca. Veseli bodimo, da ga imamo! Vsak naj zanj dela, kdor je zmožen, vsak naj se nanj naroči, kdor premore: „Slovenec“ je naš, kakor upamo. —

Stara in imenitna marmorna podoba sv. Janeza Nepomuka, ki je bila zraven čeruškega mosta, so deželni stanovni mestnemu magistratu izročili, kateri jo je dal včeraj v Ljubljano prepeljati, in mislijo jo blezo ali na špitalski ali pa na sčastarski most postaviti, ki se ima zidati. —

17. t. m. je umerl znani prijatelj mladosti in mnogočislani nekdanji gimn. prefekt, gosp. Elija Rebič. Silna množica iz vsih stanov, vmes tudi Mil. škof, ga je včeraj spremlila k sv. Kristofu. Bog mu daj v miru počivati!

Iz Smlednika. Četrtek, 12. t. m. je bil za smleško okolico prav vesel dan. Prišli so ta dan v Smlednik novi fajmošter, preč. gosp. Matevž Preželj, ki so jih Smleščanje že davno težko pričakovali. Ob 4 popoldne zagermé pod Šmarno goró možnarji, in ustavi se kočija pred ovenčanimi vratni, ki so bile narejene na vikarski cesti med Šmarno goró in Savo na meji smleške fare. Tù sprejmejo gospoda fajmoštra blagorodni gosp. baron H. Lazarini, smleški duhovni pomočnik čast. gosp. Fr. Sajovic, in mnogo sosedov in sosedinj, iz med katerih potem stopi k duhovnemu gosp. očetu mlada deklica P. S. v beli narodni obleki, jih v imenu ondesnjih srenčjanov prav čversto nagovori in ginljivo pozdravlja, ter zakliče še besede, ki so se lesketale v lepem napisu nad cesto:

„Pozdravljeni Vi iz sreća,

Ki božja volja Vas peljá!“

V spomin presrečnega vošila, da bi gospodu duhovnemu očetu v novem vinogradu cvetele cvetice naj lepše dušne zadovoljnosti, jim nazadnje verla deklica podá še evetični šopek. Gospod fajmošter so potem na ta lepi, ginljivi sprejem tudi ravno tako ginljivo, pa kratko odgovorili. Mnogim pričujočim so se med tem utrinjale solzice in veličastni strelni jek od Šmarne gore je naznanjal ta slovesni pa toliko mili trenutek. Ko pa se go-pod fajmošter pripeljejo blizu Smlednika, jim privihrate naproti dve šolski zastavi, cerkvena in národna, z obilno šolsko mladino in mnogim domačim ljudstvom, katero je spremilo svojega duhovnega pastirja v lepo farno cerkev, kjer jih je nad ovenčanimi velikimi cerkvenimi vratni zopet pozdravljaj iz evetice spleteni napis: „Bog Vas sprejmi!“ — Bog Vas sprejmi, blagi duhovni gospod! sem tudi jaz djaj; — verlim Smleščanom pa sem želel naj lepšo srečo, ki izvira in se širi po fari iz področja dobrih duhovnih pastirjev. P.

Z Gorenškega. O novem letu. Zopet je zemlja skončala svoj 365dnevni tek krog solnea, in bliščeča mlada zora prvega januarja posvetila nam je v novo leto 1865. Skerbna „Danica“ rada nasvetuje o tem času svojim spoštovanim bravcem dobre časnike, knjige itd., in ker je že več let sem o tej dobi priporočevala ljubim Slovincem tudi „družbo sv. Mohora“, naj blagovoli storiti to tudi letos. Če je kdaj kako blago početje zaslužilo občjo podporo, „družba sv. Mohora“ je je gotovo vredna. Leto se le gredé prisuče okrog, in pred ko se udje nadjajo, dobijo brez vsega šumečega hvaljenja za plačilo enega goldinarčka svojih čvetero, petero knjižic.

Lansko leto so se Slovinci prav hvale vredno v ti zadevi obnesli; — toliko sto udov (2173 — gotovo noben slovenski časnik nima toliko naročnikov) se je „družba sv. Mohora“ komaj kdaj nadjala. Častno spricalo pa se ji tudi mora dati, da ona ni sebična; — očitne njene letne prešteve zastran tega ne le kratko govore, ampak glasno vpijejo. Letošnje leto bo slavna družba zlasti na odraščeno šolsko mladino imela oberujen svoj pozor; zakaj ravnokar je razposlala po neutrudnem g. Janežič-u vabilo do vsih slov. pisateljev, naj se obilno vdeležijo z vzornimi spisi, iz katerih se bo sestavila mladini namenjena knjiga „Cvetnik“. Da bi družba dobila izverstnih spisov v roke, obeta tudi prav lepo plačilo gg. pisateljem.

Prepoštovani in prečastiti gospodje ravnatelji in učitelji slovenskih šol! vnovič se vam ponuja lepa prilika, da zamogli boste razveseljovati sebi izročeno mladino s tečno dušno hrano. Nikar ne zamudite lepe prilike! Otroci v šoli naj rajše kaj lepega, mičnega in spodbudnega slišijo, ne bo jih z lepo učenk tako lahko vpokojil, kakor z obljubo: če boste vbogali, lepa povest vam bo plačilo. Porok sem Vam pa, dragi gospodje, da za sam goldinarček boljših beril gotovo nikjer ne dobite za mladino, kakor Vam jih ponuja verla „družba sv. Mohora“. —

Leta 1864 je štele v naši ljubljanski škofiji menda le tri ljudske šole vpisane v imenovano družbo. — živo pa

želimo, ali smemo tudi upati? da bi leto 1865 imelo med nami komaj toliko učilnic, ki bi ko člani v njo vpisane ne bile. — Tako naj se tudi zgodi! Bog in njegova pomoč!

Rodoljub Podratitovski.

V Kanalu, 10. pros. — Da je pozimi na deželi skoz in skoz pustejši, kakor v mestu, to ni res. Tega bi se bil lahko slehern prepričal, kdor bi bil o ravno minulih božičnih praznikih prišel v Kanal, dokaj lep in mičen terz ob bregu bistre Soče, blizu štiri ure nad Gorico. Gledišč in veličastnih poslopij sicer tukej ni, pa hiše so sploh lepe in čedne po izgledu mičnega grada. Tudi krilnih obročev je tukej le malo. Pa sej te reči k lepoti kacega kraja neogibno potrebne niso. Obroči so smešna in neumna šega, gledišča so pa dostikrat zanjke in mreže peklenskega duha, kjer ima obilno žetev, posebno današnje dni, ko se tudi tukaj pogosto sramožljivost joka. Poslopja so značaj svojega kraja. Kjer je veliko gledišč in malo cerkev, tam so najberžje prebivavci bolj v posvetne, kakor v nebeške reči zaljubljeni. V krasnih poslopjih bogatini živijo, ki se le bolj za posvetne reči trudijo in za nebesa se po navadi le malo, ali celo nič ne pečajo. Pri taci se naš Odrješnik ni hotel roditi in žugal jim je, da jim bo težko priti v nebeško kraljestvo. Posvetnjaki se iz tega spoznajo, da za cerkev ne marajo in delijo velike darove le kadar se posvetne poslopja zidajo, kakor so n. pr. ravno gledišča. V pohvali ljudje iščejo svoje časti in v posvetnem veselju svoje sreče, ter se veselijo, kadar časniki njih imé po širocem svetu trobijo. Toda hvala Bogu, da niso vsi taki. Zlasti na deželi priprosti kmet vé dostikrat prav umno razsoditi, kaj mu bo stanovitno koristilo, ker znoj svojega čela in žulje svojih rok tako z veseljem in povišanje Božje časti daruje. Njegov naj večji ponos je lepota srenjske cerkve. To se lahko tudi o pobožnih Kanaleh reče. Njih cerkev sicer daleč po svetu ne slovi, ali vendar bo težko lepše najti na širokem po okolici. Vsaj jest nisem še v enacem tergu takšne našel, dasiravno sem že vse Primorsko in velik del Kranjskega, Koroškega in Beneškega prekoračil. Velika sicer ni, pa vneti so srenjani za njeno lepoto pod vodstvom svojega dušnega pastirja, ki ne skerbijo manj za čast Božjo, kakor njih predniki. Cerkvi vedno kaj novega omislijo in kadarkoli vanjo stopiš, zagledaš kaj posebnega, česar poprej ni še bilo. In kako bi se človek ne čudil, ko čez celo zimo na oltarjih te cerkve polno vertnic in družih cvetlic zagleda, kar morda v nobenem mestu ne najde, kjer ima vendar toliko hiš svoje rastlinjake. Lepi oltarji in vsa ta cerkev je vedno čista, da se sveti kakor sneg. Veselje je v njo stopiti. V cerkvi najde verno serce vse drugačno radost, kakor v posvetnih veseljah po mestu. Zatoraj rečem, tudi po zimi in pa naj bolj o praznikih je na deželi lepo, vse drugač kakor po mnogih mestnih glediščih in plesih, kjer se oči pasejo, serce pa prazno ostane in duša umira. — Kar petje v tej cerkvi zadeva, in to sem hotel ravno omeniti, to je tako lepo, da se na deželi lepšega zahtevati ne more. V kratkem času je gosp. učitelj J. T., kterege za vse lepo vneti gosp. dekan A. Volf spodbujajo, štiri mlade možake tako dobro izuril, da lepše pojó, kakor v kaki stolni cerkvi. Verli gosp. učitelj in orlist je ravno s to pridnostjo pokazal, da ni res, kar se dostikrat terdi, da na deželi ni mogoče petja povzdigniti, češ, da mladina lepih glasov nima in se petja učiti noče. Le nemarnost učiteljev, nikar naj kdo ne zameri, je prav velikrat kriva, da se po cerkvah še vedno kakor pred šestdesetimi leti prepévajo z neštevilnimi tujimi besedami, da človeka ušesa bolijo, kadar v cerkev pride. Ali pa se slišijo tisti mijavkajoči dvoglasji pri petju, kjer kak sedemdesetletni starček „sopran“, kako razpraskano gerlo pa bas poje. Zdramite se gg. učitelji, če ne zavolj pičlega plačila, vsaj zavoljo poštenja ljudi in zavoljo Božje časti. —

„Nova maša“ je beseda, ki ima v sebi posebno moč, da vsacega z veseljem napolni, kdor jo zasliši, posebno

pa na kmetih. Veliko tednov preden se ima kje kaka nova maša peti, ni med sosedi skorej družega govora, kakor o tem, kajti že neprenehano bobnenje možnarjev in petje ubranih zvonov jih vsaj po trikrat na dan opominjajo na to, kar se ima goditi. Neoveržljivo se pa pri tej priložnosti novomašnik sam nar bolj veseli in radost njegovih starišev je nepopisljiva. Toda naslednja prigodba kaže, da Bog lahko le s perstom migne in naj večjo radost v grenko žalost spremeni. Č. g. J. Kovačič, bogoslovec četrtega tečaja v goriškem semenišču, sin in edino upanje vdovice matere svoje, rojeni v Merniku, na meji med slovensko in furlansko deželo, ne daleč od Starega mesta, je bil minuli Advent za duhovnika posvečen. Izbral si je bil za duhovnega očeta svojega ujca, t. j., telesnega očeta čast. g. Svi-ligoja, ki je zdaj kaplan v goriškem predmestju Placuti. Na novo leto je bil tisti veseli dan, ko se je bilo ljudi brez števila v Merniku k novi maši sošlo. Oblečen je bil že novomašnik in ravno namenjen pred oltar Gospodov stopiti mu prvo nekervavo daritvo darovat, kar se duhovni oče, od mertvuda zadet, pred njim mertev na tla zgrudi. Kako hitro da se je veselje v žalost, tuga in zmesojavo spremenilo, s kacicimi občutki da je novomašnik prvo mašo pel, kako otožin da je bil obed, take in enake premišljevanja bravecu pripustimo; omenimo naj samo to, da čudni so božji sklepi, katerih človek s svojim slabim umom zapopasti ne more. Ker pa Bog vse modro ravna in obrača, da si ga tudi vselej umeti ne moremo, se nadjamo, da je duhovni oče z nebeškega sedeža veselo na prvo daritev svojega ljubljenea doli gledal, in da zljaj pri Bogu za njegov častni in večni blagor moli, ker bil je kristjan po volji Božji. Nam vsim pa molče naznanuje, da pripravljani bodimo na prihod Gospodov vsaki čas.

Iz Amerike.

Iz št. Pavla 2. grudna piše gosp. Nace Tomazin svojemu bratu ter popisuje najprej ondotno stolnico, škofijo in semenišče, od katerih poslopij je poslal tudi fotografijo. Cerkev, v podobi križa, še ni izdelana, ker denara manjka. Nima še turmov, v začasnem zvoniku visi 10 — 12 stotov težek zvon, s katerim zvoné k pontifikalni in k vsakdanjim mašam. Pod cerkvijo je otročja šola, pa tudi precej prostorna kapelica z dvema altarjema in svojo zakristijo; tukaj se ob delavnikih po zimi kuri in mašuje; zgornjo cerkev kurijo le ob nedeljah s štirimi velikimi pečmi, ki so pod cerkvijo. Torej imajo po Ameriki vse cerkve dimnike. Zraven cerkve je škofija, vsa iz kamna zidana, pa nič ni ometana, kakor cerkev ne. Tako je v Ameriki navada. „Seminariste“ imenujejo ondi 10 — 15letne fanté, ki ob nedeljah pri sv. maši strežejo in jih ondotni škofijski tajnik pripravlja za latinske šole, da bodo kdaj študirali za duhovski stan, če jih bo veselilo. Kacih 10 jih je, ki pri starših prebivajo, ali pa pri drugih ljudéh, če so z dežele. Prave seminariste pa ljudje imenujejo „škofove študente.“ Dalje piše g. Tomazin tako-le: Naše bogoslovsko učenje je dokončano. 14. sept. smo imeli izpraševanje iz urave ali „moralí“ vpricho škofa in generalvikarija. Izpraševavec je bil eden tukajšnjih duhovnov, g. Ireland. Škof so bili prav zadovoljni z nami. Vsak je bil pol ure izpraševan. Izpraševanje smo imeli v kapeli, nekdanji katedrali. Potem ko smo od 18. zvečer do 22. zvečer eksercicije imeli, nas je dobilo 5 subdiakonov 24. sept., kvaterno saboto, drugi dan v nedeljo so pa trije naših in en benediktin prejeli diakonat. Škof so bili zelo veseli takrat, zato so v nedeljo dali dobro kosilo napraviti, kjer je posebno cel pečen mlad prešček prav dobro paradiral, in tudi vina manjkalo ni.

V torek potem so prišli g. Pirc iz Krov-Vinga nas poprašat, kateri bi hotli k njim gori v Krov-Ving priti. Gosp. Buh, g. Zužek in jest smo se oglasili, in to jih je zelo zveselilo. Bili so samo en dan v št. Pavlu; v torek zvečer namreč so prišli in v četrtek zjutraj so zopet odšli

Komaj da so g. Pirc odšli, smo že imeli spet priložnost z drugim indijanskim misijonarjem, našim rojakom, soznaniči se. 30. sept. zjutraj je prišel g. Čebulj iz svojega štaciona Befilda (Bayfield-a) ob gornjem jezeru nas sem v št. Pavel obiskat. Ima tudi nekaj štacionov, ktere gredo prav za prav pod našega škofa, in ktere on oskerbljuje, torej je bil tudi željin, svojega drugega škofa osebno poznati. Ker tega ravno takrat domá ni bilo, je mogel Čebulj nekaj dni čakati in tu v št. Pavlu ostati; ni hotel namreč, da bi bil tako dolgo in težavno pot zastoj naredil. Med tem časom je tu v katedrali enkrat angleško, v nemški cerkvi nemško, in na nekem drugem štacionu, 6 milj nad št. Pavlom, francosko in angleško pridigoval. On je zdaj zdrav, samo eno uho ima manji kakor drugo, ker mu ga je nekaj odmerznilo. Tebe se je dobro spominjal, samo ko sem mu Tvojo fotografijo pokazal, se je zelo začudil, da si se tako spremenil.— Prinesel nam je tudi žalostno novico, da so njegov škof, visokoč. gosp. Baraga, zlo bolni, in da je malo upanja, da bi se ozdravili, ker starost jim že moči jemlje. — Potem ko je pričakal, da so naš škof domú prišli, se je kmalo z nami poslovil in se podal zopet nazaj na svoj štacion ob gornjem jezeru. — 1. nov., v god vsih Svetnikov, so bili gg. Žužek in Tomažević (Slovenca, Kranjca), in Berghold (Nemec, Stajerec) mašniki posvečeni. Nove maše so obhajali, ali ne dva enako. G. Žužek je namreč novo mašo imel precej drugi dan, in je po maši pel „Requiem“ v katedrali. Stregla sta mu g. Buh za diakona, g. O' Gorman za subdiakona; škof so bili zraven na svojem sedežu, mi drugi smo pa kakor korarji v koru sedeli. — Res, žalostna primica je bila to! Brez „Veni“, brez „Glorie“, brez „Te Deum-a“, brez blagoslova! Ali kaj se če na tujem! Malo bolja, če ravno še ne primici podobna, je bila prva maša g. Tomaževića, ki jo je imel prvo nedeljo po vsih Svetih. Imel je navadno nedeljsko peto mašo ob 1/2 11, samo gosp. Buh je bil pri njem v roketu; med mašo so pa škof pridigali, vender ne za primicijanta, ampak le za to, ker že dalj časa niso, in so se ravno za to nedeljo odločili. — (Konec prihodnjic.)

Od sv. Jožefa v Minesoti, 15. grudna 1864. —

Mnogočastni gospod! Božja previdnost pripeljala me je sem v daljni svet, široko, obširno Ameriko; ravno tega premodrega Boga nameni so hoteli, da od 1. novembra sem duhoven in sedaj v pastirstvu obširne Minesote. Sreča mi je bila priljudna, da so me naš pr. m. škof, ko sem 14 dni že v nemški cerkvi v št. Pavlu Božjo službo opravljal, poslali blizo 90 angl. milj daleč, v št. Jožef, v kraj, kjer naši Kranjci bivajo. Tu sem sedaj že 3 tedne, pa šel bom še delj, in oskerboval bom 6 cerkvic, kjer so še drugi Kranjci in več Čehov. Dosti truda, Sibirije mraz in marsikaka težava in grenka zadrega me čaka, ker sem še novice in okolišin ne poznam; — pa vender me veseli, ker me Kranjci in Čehi težko pričakujejo, odkar so zvedili, da v njih misijonske štacione pridem; sej tudi z veseljem grem, ker tukajšnjih pet družin ne bom daleč od unih sedem oddaljenih imel, kar je tem in unim zlo prav. — Preden na to pridem, kar je namen mojega pisma, Vam hočem, blagi gospod! še povedati nekoliko, kako se naši Slovenci počutijo v svoji novi domaćiji.

Sploh so vsi zelo zelo zadovoljni s svojim novim stanjem, posebno pa ti, ki so letos o velikem Šmarnu prišli, kajti izveršno lepe posestva so si kupili, na pol že obdelane in grozno v lepem in rodovitnem kraju ležeče. N. pr., Tom. Prah iz Zaleč je kupil 160 njiv zemlje, 60 že izoranih, drugo gojzd in pašo, hišo, 18 goveje živine, trop svinj, za 600 zlatih dolarjev; Janez Vovk iz Hraš je kupil za 200 zl. dol., 60 njiv zemlje, po boljsem obdelanih, in je pridelal letos čez 80 mernikov pšenice, čez 100 mernikov gerlo debelega krompirja, — in da od g. Pirčeve žlahte molčim, ki pridelajo v dobri letini čez osem sto mernikov

pšenice in plačujejo davka le 11 — 13 dolarjev, kar se jim grozno veliko zdi memo unega o predvojskih časih, ko so le 4 do 5 dol. plačevali. Z eno besedo, prav dobro se jim godi in se srečne štejejo (le ženstvo za dolgočasnostjo zdihuje, menda zato, ker so preveč v samoti, ter nimajo priložnosti po domači kranjski navadi opravljati). Vsi pa želé Kranjcem serčnost, se podati na dolgo pot, posebno pa tistim, kteri domá v dolgovih tičé. — Jest tudi pravim, le naj pridejo sem, lepi kraji so na zbiranje, — toda keršanski duh in pridne roké naj seboj prine-ejo, — nejevernikov in lenuhov je tu že brez Kranjcev vse na pretepeno!

Čč. gg. Jože Buh in Janez Žužek sta pri č. g. Pircu in se pripravljata za indijanske misijone, če bo kaj iz té kaše, ker Indijani v tem kraji so divje pokvarjeni žganje-serkovei. Č. g. N. Tomazin subdiakon čaka v št. Pavlu postavne starosti, ter se s tolikim vspehom angleškega jezika uči, da njega slišati govoriti, bi mislil, da je gotov Ajrišman. G. A. Plut bo mesca januarja ali prve dni svečana posvečen. G. J. Trobec bo še eno leto v Pensilvanii orglal.

Mraz je na tukajšnjih prerijah tako občutljiv in nesterpljiv, da je medveda zbudil in ga prisilil ljudém škodo delati, posebno mu pa prešči diše. Modro, kakor ošaben gospodar, jo primaha blizo hiš in si zbere iz svinjakov nar lepsi svinje za svoj klavni dar. Ni tega dolgo, je J. Vovku berhko svinjo pobasal, in ker je prasce imela, so za njo tekli, in černi medved je vse, zunaj dvéh majhnih, do zadnjega sledú pospravil, in ker se mu je to mastilo do jeter prileglo, je še drugi in tretji večer prišel, dokler mu ni nekaj svinca veselja okratilo, da je menda v gojzdu poginil. Jelenov je cele čede in v št. Pavel jih cele vozove pripeljejo, pa je tudi mesó dober kup. (Drugo je v popr. listu. Vr.)

Napis:

Rev. J. N. Tomažević,

care of V. R. Othm. Wernz, Pr.(ior) O. S. B.

St. Josef, Stearns Cty.

Minn.

U. S. of North - Amerika.

Kaj je kej novega po širokem svetu?

Poglavitniši novice se lahko vse na češnjevo peško napišejo: Mladi se ženijo in možijo, neumni plešejo, pijanci rojijo, judje encikliko revidirajo, politikarji politiko mlatijo, zanikernči ob petkih meso jedó, če ga tudi druge dneve nimajo, in blagor mu, kdor se nad njimi ne pohujša, kdor stanoviten ostane v tej zmešjavji.

Sicer pa so freimavrarji in judje že mnogo govorili, kako bi tudi pri nas vladi in deržavnemu zboru silo delali, da bi se papeževa okrožnica davila in dušila, kakor n. pr. na Laskem, Rusovskem ali Francoskem, kjer je škofom njeno razglasovanje prepovedano. Vlada pa jih je prehitela naznanovaje, da se ona ne bo mešala v škofovsko razglasovanje enciklike. Jež je prišel v gostje v panj k čbelicam, pa kmali je vse opikal in obodel nehvaležnik, da so se mogle tiho v koticke pred njim skrivati in molcé molčati. Taki ježi so zoperniki in preganjavci katolicanstva v Avstrii, povsod se širijo in šopirijo in strašno bodejo nas katolicane, ni ga več skorej kota, kamor bi se katoliška čbelica skrila, da bi je ti osorni ježi ne zbadali. Ti hudobni ljudje, kakor pravi „Blahovest“, celo te čednosti nimajo, da bi ne psovali, česar ne umejo, in da bi pustili Očeta govoriti s svojimi otročiči. Ako bi ti ljudje znali katekizem, bi jim bilo znano, da je Kristus Petru naročil, da „naj poterjuje svoje brate“. Tolažijo se pa dobri katolicanje na Dunaju s tem, da tisti listi naj hujše udelujejo zoper okrožnico sv. Očeta, kteri so naj bolj goreče hvalisali Renanovo nezbožno knjigo. „Contraria juxta se posita elucesunt“.

Izverstna „Unità catt.“ pravi; da zgodovina bo pozneje naše čase imenovala „doba divjaštva“ (l' evo della barbarie). Komentar k temu daje „Wien, Kirchtztg.“ ki priča, da pretečeno leto se je na Dunaju zgodilo vsak dan po 3, 4, 5 raznih umorov in samomorov. V 184 bolj poslednjih dnih je bilo 218 tacih primérljevov. „To je grozovitna resnica, ki nam razkazuje strahoviti današnji stan; vsak Dunajčan pa pomnil kako je samoubojna kri do 1848. leta bila kaj nena- vdnega in čudnega in se je od tega po cele tedne govo- rilo v društvih, kavanah in gostivnicah“ itd. pravi „Kirchtztg.“ „Ali ni res, da po tem takem pod imenom napredka ne vi- dimo družega, kakor despotizem zlata, števila, despotizem materije, despotizem sablje, despotizem mesa. Omnes dii gentium daemonia, pravi psalmist. Napredvali smo z davki, z vojenstvi, z norci, katerih je bilo na Francoskem l. 1825 še 10,539, l. 1861 pa že 83,839. Napredvali smo v samomarih, ki jih je samo na Francoskem v 32 letih bilo 99,662. Strahovito pa smo šli rakovo pot v resnici, v ljubezni, v čednosti nrave (čednosti), v kersanski olici.“ (Unit. catt.)

Prusovska vradna „Kreuzztg.“ se je zastrau enciklike drugač moško odrezala, kakor pa avstrijskega časništva naj veči del. Ona se čudi, kako da bi svoboda ne bila za slehernega in torej tudi za katoliško Cerkev. Druženje verskih družb s svojimi višjimi je po postavi svobodno, torej se zanaša časnik, da se bode tega držala tudi vlada. „Križnarica“ tudi veselo hvali serčni upor papežev zoper napredvanje Antikristovo. — Res je torej, da ravnega krivoverca se je manj bati, kakor pa izdajskih svojevercev.

Zastran slovenske liturgike je več časnikov n- znanovalo, da je mil. gosp. Strossmajer za njo v Rimu dobil privoljenje. „Zagreb. kat. list“ pa pravi: „Kdor vé, kako se rešujejo pri sv. Stolu take tehtne reči, kakoršna je vpeljanje kacega nelatinskega jezika v katoliško bogo- služje tam, kjer ga še ni, temu nam ni treba naznanovati, da imenovana novica ni družega, kakor le prazno govor- enje. Gledé slovenskega obredoslovja pa se je v Rimu samo to-le obravnavalo. Že od davno so spečane vse v Rimu z glagolskimi čerkami tiskane obredoslovne knjige, in treba bi bile novih natisniti. Edino pooblastenje za to ima propaganda v Rimu. Je pa v teh bukvah jezik po- kvarjen in treba bi ga bilo v novem natisu popraviti. Tudi je želeli, da bi se te knjige izdale z novimi ličnimi pismeni ali čerkami. — Prednik v propagandi, kardinal Barnabo, je torej pri volji, da naj se na propagandine stroške na svitlo dá popravljen glagolski misal in breviar, in obljubil je tudi, da si bo propagandina tiskarna iz tega namena napravila no- ve glagolske pismena. Mil. gosp. škof djakovski pa so obljubi- li, da hočejo v tem delu podpirati propagando v popravl- janje jezika, kakor tudi v napravi novih glagolskih čerk“.

Véliki odbor (general-komisariat) Sv. zemlje bo za veliko noč napravil romanje v Jeruzalem in druge sv. kraje. Popotniki se morajo oglasiti do 1. sušca pri imenovanem odboru (Stadt, Franciskanerplatz Nr. 4 neu). 20. sušca odrinejo iz Tersta. Vsak deležnik vloži 500 gld. v sr. — Na francosko prederznost, ki škofom prepoveduje vernike podučevati, škofje s tem odgovarjajo, da papeževo encikliko razglasujejo. — V Babosu na Českem so se v kratkem 3 protestantje vernili v katoliško Cerkev, eden pa v duhovni Višeroviski. V god sv. Janeza evang. je bil v Pragi odra- šen jud kersen, ki se šteje med olikane. (Blah.) — Sv. Oče so dovolili, da naj se blaženi Peter Kanizij na Českem praznuje 25. sveč. „r. semiduplici“. —

Parski kralj, kakor več listov piše, je božični dan pri Božji službi v dvorni cerkvi bil prisiljen, nekatere gospode svojega spremljevatva opomniti, da so v cerkvi, ker s svojim žlobodranjem so bili na to pozabili. Nekaj enacega

se je bilo zgodilo tudi že kdej pri slovesnem kerseranju kraljeviča Otona, brata sedanjega kralja. (Kath. Kirchenfr. v. Regensb.)

Méd in pelin.

„Ne vé, kako mi je zopet daues? Na svetu se vsaki vsaki dan bolj čudno verti in meša... Na zadnje je potegnem še v kloster.“ — Tako je tarnal undan Andrejko v novem Jorku. Kristan mu prigovarja, naj te misli iz glave izbija: „sej nisi za to; za samostanca je treba več kakor ti misliš; boš že vidil, če prideš za novinca!“ — „Pač prava reč! Tri obljube ali vota so: ubožstva, pokor- šine in čistosti. To ni tako težko,“ si misli Andrejko. „Samo da se človek privadi. Celibat ali devišstvo duhovna in mniha je veliko lepši in prijazniši kakor pa zakonski stan protestanskega pastora; kajti živež, otročje cunje in otročji strah marsiktere kalne ure dela, če tudi žena ni Ksantipa ali serdita greblja. Pa tudi obljuba ubožnosti in pokorsine ni kaka čara ali copernija. Večkrat je bilo, ko nisem imel okroglega v žepu in sem bil reven kakor miška, vender pa sem bil vesel na skok. Bogastvo človeka ne dela vselej srečnega. Tudi aposteljni so bili ubožni. Sv. Peter je djal hromemu ob lepih vratih pri tempeljnu: Zlata in srebra ni- mam, kar pa imam, to ti dam. (Dj. ap. 3.) In če bo tako dalje šlo, bo treba še ktero od revšine zapeti. Že zdaj ne vidim nič več zlata in srebra, celó popir je čedalje bolj redek. Blagor mu, kdor za vse to ne mara.

Mir ist alles eins,
Ob ich Geld hab', oder keins.
Prazen je žepič,
Pa ne maram nič.“

Kristan: „Pa brez denara se ne more gospodariti, ne bukev kupovati, niti časnikov natisniti, niti hišniue plače- vati! In sej tudi méd svetom premoremo v ubožstvu živeti po evangelskem svetu, se ne s prenezmernimi skerbmi tretji, serca na časno ne navezovati in s tem tiho zadovoljnim biti, kar nam Bog dá.“ — Andrejko ostane ukožen pri svoji misli. — „Je pa še pokoršina,“ veli Kristan, „meniš tudi s to tako lahko opraviti, kakor z obljubo castitatis et paupertatis? „Tukaj si se tiček vjel. O „obediencija“ je silo težka reč; dvomim, da bi ti kterikat to obljubo prav spolnoval... Mene velikrat nisi vbogal, ko sem ti z dobro mislijo rekel: „Ne mešaj se v politiške pričke, ne ostajaj predolgo zvečer doli v mestu! Ali vidiš? V klo- štru pa je obediencija še veliko bolj natanko. Meni so sku- šeni samostanci pravili, da na tenki pokoršini je vse za- stavljeno, in pa da je taista po okolišinah dostikrat prav težavna.“ — Andrejko: „vse to se dá naučiti, samo terden sklep v glavi in pa prevzetnost pod nogami. Pomnim ne- kega šolskega prijatta, ki mu poprej pokoršina ni kar nič dišala in je zmiraj le po svoji glavi delal, poslednjič pa je vender postal prav pokoren sinček.“

Kristan. Ali je bil šel v vojašino?

Andrejko: O ne.

Kristan: Ali k redemtoristom?

Andrejko: Tudi ne.

Kristan: Je mar začel kak časnik vredovati?

Andrejko: Kratko in malo ne.

Kristan: Kaj tedaj je počel?

Andrejko: „Vzel je bil staro devico v blaženi za- kon, ki je imela pa nekaj brusa. Tukaj se je dobri Bogo- ljub — tako mu je bilo ime — v treh mescih pokorsine tako perfekt ali popolnoma naučil, da sem se nezmerno čudil, ko sem ga zopet vidil. Tako pohleven je bil postal kakor jagnjič. Vbogal je svojo Karolino v vsih rečeh in dobro mu je bilo v teh nežnih vojnicah pokorsine.“

Kaj sta una dva na dalje govorila, ni toliko tehtno za nas. Želeti pa bi bilo, da ne samo Andrejko, ampak sploh sedanji široki svet naj bi šel saj za toliko časa v kloster,

da bi se naučil nekoliko več z zadovoljnosti v splošni revšini in mnogem terpljenji; da bi se naučil čistosti, ker nesnage ne more terpeti ne Bog in ne ljudje; da bi se naučil pokoršine, zlasti do cerkve in njenih zapovedi; in pa da bi mir dosegel, kateri bi se povernil kakor sad teh čednost. Ker so v kloštrih te rožice doma, svet pa se jih boji, torej tudi kloštre napada. 28. listop. lanskega leta je samo po varsavsko-torovski železnici 150 od Rusa pregnanih mnihov poljskih v pregnanstvo šlo. Goropadni razkolnik meni s tem morebiti razkolniški cerkvi k razširjanju pomoči in katoliško zatirati? Najberže pa bo nhoté ravno katoliški cerkvi pomagal k razširjanju, rasti in slavi. Veliko število pregnanih mnihov gotovo pojde v razne misijone, in ondi bodo za katoliško vero mnogi še več storili, kakor bi bili doma.*) Ru-u neusmiljenemu pa se utegne kdaj povračevati po besedah: „S kakoršno mero bote merili, s takošno se vam bo odmerjalo. —

Da je pa v kloštrih res mir doma, kjer ga išejo na vse zadnje dostikrat tudi prvi robavsi in naši nar. veči sovražniki, ki ga že nikjer drugej na svetu ne najdejo, to je jasno kakor beli dan. Vender pa morebiti majhen eksemplček ne bo kazil.

Bernard Bauer, sin bogatega juda in bankirja v Pešti,**) je bil še otrok in že je imel svoje posebne „menitve“ za stran vere in politike. Naznanil se je za očitnega nasprotnika katoliške vere, kakoršnih je zdaj na Dunaju in drugod za vsakim oglom za seršenovo gnjezdo. Z dvanaestim letom je pisal bukve zoper samstvo ali celibat duhovskega stanú. Z 18. letom je bil na Dunaju (1848) izmed naj bolj živih družnikov „ljudskih osrečevavcev“; sam Košut ga je bil očitno objel; počel je take reči, da bi kdo mislil, to ne more biti. 13., 14. in 15. sušca je bil Bauer na čelu rogovilstva. Kmali potem se je prederznil pred natvojvoda Albrehta in je med osornim očitanjem tirjal odpuščenja za vse politiško obsojene in pregnane. Odpuščenje vse sploh je bilo dano. Na te neslišane vspehe je akademjski odbor poslal Bauer-a z adreso do študentov v Pariz, ktera je bila tudi res zročna pri slovesni pojedini, ki ji je predsedoval Karnó, minist. očitnega uka. Se le vojska rožnikova in njena gnjusoba je pretresla Bauerove politiške „misli“. Zlagoma se je poservativil, ni bil več prekucovavec; vender pa mu je še skipela jeza do vsega katoliškega, ko so ga bili v Heidelbergu nakajfali. O vsih tacih viharjih pa Bauer ni nikjer in nikoli pokoja našel, še nar. manj pa v svojem sovraštvu do katoliške cerkve. Kakošno pot je hodil in kakó je mirú iskal, bi bilo predolgo popisovati. Ob kratkem bodi rečeno: Bil je poslednjič katolicán, in mnh

*) Ravno pripoveduje „Katol. list.“ da nekoliko v Rim pribeglih poljskih duhovnov se je odmenilo za misijonarje na Bolgarsko in se v ta namen kar nepretergoma učé bolgarskega jezika. Ali se ne pravi to razkolniku Rusu iz škode v škodo?

***) Gl. Priestertum und christl. Leben von Andlaw, Wien 1865 — stran 336. — Priporočevanja vredne bukve.

karmelit, in tukaj še le je našel mir, kakoršnega svet ne more dati.

Enako pot je hodil in enak mir na zadnje našel jud Cohen v Hamburg-u. Sam piše: „Lizali so me po (pariških) salonih ali dvoranah, zlasti po brezbožnih družinah. Ker so menili v meni viditi živ, za mojo starost lahek razum in so to velikrat ponavljali, sem bil mož, prejden sem mož bil, in sem vse hotel sam nar. bolje vediti in razločiti... Kmali so gledali me narediti za kozla vsih zanikarnih ukov, ki so iz pekla doma, in s kterimi je pre-rašena vsa poveršina pariške pogreznjenosti: Ateizem, pan-teizem, furierizem, sensimonizem, komunizem, socializem, puniti, poklanje bogatinov, odprava zakona, strahovlada, splošnje deljenje premoženja... Vse to eno z drugim je imelo prostor že v moji štirnajstletni glavi; — malopridnost hitro stopa. Taka mlada pošast se izleže iz človeka, v čigar glavo se zgodaj vsadi tako imenovana „opozicija“, svojeglavnost, vpor, lastna veljava. — Da take zmožne glave po tolikem prekucovanji na vse zadnje z Božjo milostjo le v katoliških samostanih pravi mir najdejo, je nauk, ki učí, da Aleksander II in Viktor Emanuel in še marsikdo z njima — naj bi šli rajši sami k mnhom mirú iskat za novojeorškim Andrejkom, kakor pa da jih kot nemili volkodlaci iz mirnih ovčnjakov tirajo, njih kruhek južijajo, ovčnjake pa v volčnjake spreminjujejo.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski školi. G. And. Zamejic, katehet n. š. in učenik metodike v bogosl., je postal učenik pastirstva na bogoslovskem učilišču. — Podlipska lokalija je podeljena g. Ign. Okornu, duh. pom. v Starem tergu. Gosp. J. Mrak pride iz Mošenj v Staro Loko; gosp. Bl. Muhovec iz Begenj v Mošnje. — Umerl je g. Luka Rihtar, fajm. v Ledinah, 16. t. m.

Dobrotni darovi.

Za misijon gosp. Pirca. Iz neimenovane roke 50 kr. — „Cre-cite et multiplicamini“ in fide et sanctitate! 1 dvojnati in 1 navad. ces. cekin in pa 5 tol., t. j., 10 gl. st. d.

Za afrikanski misijon iz Vogljan 4 gl. Z Iga (zakasn.) 5 gl.

Pod napisom: „Nabirajte si zakladov, ki jih rija ne bo vzela in molj ne svedel“, so došli t-le darovi: Za odkupovanje sužnjih zamurskih otrok g. Veritu 50 gl.; za g. Pirca 50 gl.; za g. Baragatov misijon 50 gl.

Za misijon g. Tomaževiča so podarili v. č. g. Mih. Kogovšek Albrehtovo „Razlaganje kat. nauka“ 3 zv.

Pogovori z gg. dopisovarci.

G. Br. v Kr.: Je bilo naročeno in tudi pošljano; če torej zdaj dvojni iztisi pridejo, odpravnstvo odvečnih nazaj prosí. — G. J. B. Š.: Pesnice še niso godne; volja je dobra. —

Darovi za sv. Očeta.

10. pros. Za odpuščenje grehov in pravo poterpežljivost prosijoč blagoslova: 1 tol., t. j. 2 gld. 12 kr. str. dnar. — 11. pros. G. M. B. 1 tol., t. j. 2 gl. st. d. — G. M. G. 2 gld. — Neka dobrotnica sv. Očetu 1 gld. — Tri sestrice podaré sv. Očetu 3 gld. sr. in prosijo Njih blagoslova: prva, da bi bila razsvitljena v volitvi stanú; druga, da bi mogla po prošnji sv. Očeta zmiraj zvestejši Božjo voljo spolnovati; tretja za gorečnost v molitvi, zlasti pred sv. Rešnjim Telesom. — 12. pros. Papežev cekin s pristavkom: Animarum pastor petit benedictionem pro se suisque sibi commissis. — 1 gld. za sv. Očeta. — 13. pros. 3 gld. str. dn. v sr.: „In remissionem peccatorum et pro felici morte J. et K.“ — 14. pros. Mica Oblak 50 kr. Prosite mi blagoslova za dušo in za telo, sv. Oče! — Nektele duše iz dragarske fare 4 gld. 70 kr., prosijočé blagoslova za odpušanje grehov, za poviksanje Matere katoliške Cerkve in za srečno zadnjo uro. — 15. pros. Učenke v zunanji šoli v Loki darujejo sv. Očetu 24 gld. 52 kr. s prošnjo: „Sv. Oče! blagoslovite nas in sprosíte nam gnodo, da bi se pridno učile, pobožno živele, in srečno zadnjo uro imele“. — N. „Sv. Očetu 1 gld., prosijoč: „Sv. Oče! blagoslovite mene, starše in brata, in sprosíte mi, česar moje serce poželi. — (Dalje prih.)